

Tilburg University

Aantekeningen bij art. 567

Hendricksen, S.E.J.; Kooijmans, Tijs

Published in:
Wetboek van Strafvordering IISS

Publication date:
2015

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Hendricksen, S. E. J., & Kooijmans, T. (2015). Aantekeningen bij art. 567. In M. S. Groenhuijsen, F. G. H. Kristen, & T. Kooijmans (Eds.), *Wetboek van Strafvordering IISS* (supplement 204 ed., Vol. 2015, pp. 1-13). Kluwer.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Artikel 567

S.E.J. Hendricksen en T. Kooijmans*

De hoofden van gevangenissen, tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd, zijn verplicht een register te houden volgens een door Onze Minister van Veiligheid en Justitie vast te stellen model.

12-07-2012, *Stb.* 316, i.w.tr. 01-01-2013 | kamerstukken 32822

1 Overzicht van de aantekeningen

- Aant. 2 Wetsgeschiedenis
- Aant. 3 De functie en achtergrond van de registerplicht
  - Aant. 3.1 Inleidende opmerkingen
  - Aant. 3.2 Functie van het register
- Aant. 4 Oorsprong en betekenis van begrippen gebruikt in art. 567
  - Aant. 4.1 De 'hoofden'
  - Aant. 4.2 Gevangenissen, tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd
    - Aant. 4.2.1 Gevangenissen
    - Aant. 4.2.2 Tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd
  - Aant. 4.3 Geen registerplicht
  - Aant. 4.4 Limitatieve opsomming
- Aant. 5 De wijze van registreren
  - Aant. 5.1 Verleden
  - Aant. 5.2 Heden
  - Aant. 5.3 Toekomst
  - Aant. 5.4 Ontwikkeling
- Aant. 6 Toekomstig recht
  - Aant. 6.1 Vervanging van art. 567
  - Aant. 6.2 Instellingen

2 Wetsgeschiedenis

Art. 567 heeft vanaf de invoering van het Wetboek van Strafrecht in 1926¹ deel uitgemaakt van het Nederlandse strafprocesrecht. Dit artikel luidde toentertijd als volgt:

'De hoofden van gevangenissen, rijkswerkinrichtingen en tuchtscholen zijn verplicht een register te houden volgens een door de Minister van Justitie vast te stellen model.'²

* Suzanne Hendricksen is masterstudent rechtsgeleerdheid aan Tilburg University. Tijs Kooijmans is hoogleraar straf(proces)recht aan Tilburg University.

1. *Stb.* 1925, 465

2. *Stb.* 1925, 343, p. 166.

Art. 567

Hoewel deze wettelijke voorziening reeds lange tijd deel uitmaakt van het Nederlandse recht, heeft zij in de afgelopen eeuw maar weinig wijzigingen ondergaan. De wijzigingen die hebben plaatsgevonden, zijn van weinig inhoudelijke aard. Zo kreeg in 1965 de herziening van het kinderstrafrecht en het kinderstrafprocesrecht haar beslag.¹ Voor art. 567 betekende dit dat de passage ‘en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd’ aan deze bepaling werd toegevoegd.²

In 1998 werd als gevolg van de nieuwe Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden opnieuw een kleine wijziging doorgevoerd. De term ‘rijks-werkinrichtingen’ in art. 567 kwam te vervallen, nu de plaatsing in een rijks-werkinrichting als bijkomende straf werd afgeschaft.³ De reden hiervoor, zo blijkt uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van de Wet afschaffing van de bijkomende straf van plaatsing in een rijkswerkinrichting benevens wijziging van de strafbepaling betreffende sounteneurschap, was dat de bijkomende straf tot plaatsing in een rijkswerkinrichting nog maar zelden werd toegepast. Vanaf omstreeks 1978 verbleven er zelfs helemaal geen gedetineerden meer in een dergelijke inrichting.⁴

De laatste wijziging die art. 567 heeft doorgemaakt, trad in werking op 1 januari 2013⁵ en bestond uit de vervanging van de woorden ‘Onze Minister van Justitie’ door de woorden ‘Onze Minister van Veiligheid en Justitie’.⁶ Deze wijziging behoeft geen nadere toelichting.

3 De functie en achtergrond van de registerplicht

Inleidende opmerkingen

3.1 Art. 567 Sv bevat een tot het hoofd van bepaalde instituties gericht voorschrift een register bij te houden. In dit register worden als uitgangspunt – zo kan uit art. 568 lid 1 worden afgeleid – de naam, de voornaam, het beroep, de geboorteplaats en de woon- of verblijfplaats ingeschreven van een persoon die van zijn vrijheid is ontnomen in één van de instellingen als bedoeld in art. 567. De wet houdt niet in dat ook de geboortedatum geregistreerd dient te worden. Dit beschouwen wij als een omissie, nu juist de registratie van de geboortedatum (in combinatie met de naam en voornaam) kan bijdragen aan een correcte identificatie van de gedetineerde. Zo kunnen persoonsverwisselingen, bijvoorbeeld omdat twee of meer gedetineerden dezelfde naam dragen, worden voorkomen. Het zal om deze reden zijn dat de geboortedatum respectievelijk de leeftijd bij opneming feitelijk wel al decennia lang wordt opgenomen in de registers.⁷ Verder verplicht art. 568 lid 2 tot inschrijving welke rechter of ambtenaar de beslissing tot vrijheidsbeneming heeft genomen, de dagtekening van die beslissing, de dag en het uur waarop de opneming geschiedt en indien mogelijk het ogenblik waarop de vrijheidsbeneming is aangevallen. Waar het gaat om een veroordeling, is ook vereist dat de duur van de straf in het register

1. *Kamerstukken II* 1955/56, 4141, nr. 2. Zie ook *Stb.* 1965, 58.

2. *Kamerstukken II* 1960/61, 4141, nr. 32 en *Kamerstukken II* 1960/61, 4141, nr. 101.

3. *Kamerstukken II* 1994/95, 24263, nr. 2, p. 29.

4. *Kamerstukken II* 1994/95, 24263, nr. 3, p. 96.

5. *Stb.* 2012, 317.

6. *Kamerstukken II* 2010/11, 32 822, nr. 2, p. 8.

7. W. Lindemann, ‘De Inschrijvingsregisters van gedetineerden / gevangenen van 1811 tot 1940’, in: *Broncommentaren*; deelnr. deel 7, p. 150-159.

Art. 567

wordt opgenomen. Om de naleving van deze registerplicht te garanderen, is op het niet-naleven hiervan een sanctie gesteld in art. 464 Sr.

De in art. 567 vervatte voorziening maakt al sinds 1811 deel uit van het Nederlandse recht en heeft haar oorsprong in art. 607 van de Napoleontische *Code d'Instruction Criminelle* van 1808. Dit art. 607 was opgenomen in het tweede hoofdstuk (*Des prisons, maisons d'arrêt et de justice*) van de zevende titel (*De quelques objets d'intérêt public et de sûreté générale*) van de Code. Op de keper beschouwd, bevat art. 567 Sv goeddeels dezelfde voorziening als het toenmalige art. 607 *Code d'Instruction Criminelle*. Om die reden staan wij stil bij de overwegingen die ten grondslag lagen aan de invoering ervan in 1808. Art. 607 *Code d'Instruction Criminelle* luidde als volgt:

607. Les gardiens des maisons d'arrêt, des maisons de justice et des prisons, seront tenus d'avoir un registre. Ce registre sera signé et paraphé, à toutes les pages, par le juge d'instruction, pour les maisons d'arrêt; par le président de la cour d'assises, ou, en son absence, par le président du tribunal de première instance, pour les maisons de justice; et par le préfet, pour les prisons pour peines.

Voorafgaande aan de invoering van de *Code d'Instruction Criminelle* bestond in grote delen van het Franse keizerrijk geen enkel overzicht over wie gedetineerd was en in welke instelling. Dit leidde er onder andere toe dat gevangenen, veroordeeld tot verschillende straffen, niet van elkaar te onderscheiden waren. Deze onwenselijke situatie van vóór de negentiende eeuw heeft ertoe geleid dat een registerplicht werd ingevoerd.¹ Deze registerplicht werd bijna één op één overgenomen in de op de *Code d'Instruction Criminelle* volgende Nederlandse wetboeken van 1838² en 1886,³ in art. 416 respectievelijk art. 380.

Functie van het register

3.2 Blok en Besier lichten art. 567 toe met een verwijzing naar de algemene grondslag van een 'richtig beheer' van de gestichten als functie van de registerplicht.⁴ In 1808 was de functie van het register al meer in detail beschreven. De daarop betrekking hebbende overwegingen zijn daarom ook nu nog relevant. Sterker nog: in de memorie van toelichting bij het oorspronkelijke regeringsontwerp dat heeft geleid tot het art. 567 Sv zoals dat in 1926 in werking trad,⁵ wordt zelfs (stapsgewijs) naar de toelichting van 1808 verwezen.⁶

In de *motifs* bij het tweede hoofdstuk van titel 7 van de *Code d'Instruction Criminelle* worden verschillende functies van het register uiteengezet die alle als uitgangspunt hebben dat een secuur bijgehouden register cruciaal is waar het gaat om de gevangenen en hun plaatsing. Zo mag een verdachte van een misdrijf niet op eenzelfde wijze worden behandeld als een veroordeelde en moet deze verdachte dientengevolge aan een ander regime van vrijheidsbeneming worden blootgesteld. Van oudsher betekende dit dat verdachten werden opgesloten in *maisons d'arrêt* en *maisons de justice*, terwijl veroordeelden wer-

1. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Librairie Rue de Seine 1809, p. 246.

2. De Bosch Kemper 1840, III, p. 464.

3. H.J. Smidt, *Wetboek van Strafvordering met de geschiedenis der wijzigingen daarin gebracht bij de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: Volledige verzameling van ontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz., II*, Haarlem: Tjeenk Willink 1887, p. 174.

4. A.J. Blok & L. Ch. Besier, *Het Nederlandsche Strafproces, III*, Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon 1926, p. 207.

5. *Kamerstukken II* 1913/14, 286, nr. 1-2, p. 45.

6. *Kamerstukken II* 1913/14, 286, nr. 3, p. 174 (MvT).

Art. 567

den gedetineerd in *prisons*.¹ Verder dienden, met het oog op de openlijke zedelijkheid, mannen en vrouwen van elkaar gescheiden hun vrijheidsbeneming te ondergaan.² Tevens werd beoogd degenen die werden verdacht van of veroordeeld voor lichtere feiten gescheiden te houden van degenen die waren opgesloten voor zware feiten.³ Dit doel werd, waar het ging om personen die nog slechts verdacht werden van een strafbaar feit, bereikt door *maisons d'arrêt* te onderscheiden van *maisons de justice*. In de *maisons d'arrêt* werden namelijk de verdachten opgesloten die zouden worden berecht door een 'reguliere' strafrechter, de *tribunal de première instance*, terwijl in de *maisons de justice* juist degenen werden opgesloten die berecht zouden worden door de *cour d'assises*,⁴ zijnde gerechten waar de zwaardere misdrijven werden berecht. De reden die in de *motifs* naar voren komt voor de scheiding van zwaardere en lichtere criminelen, is de vrees voor wederzijdse beïnvloeding tussen gevangenen onderling. De verhalen van de 'zware criminelen' zouden veroordeelden voor lichtere feiten immers zodanig kunnen beïnvloeden, dat hun schuldgevoel en bescheidenheid zouden afnemen en dat zij daarnaast, wanneer zij worden vrijgelaten, als volleurde criminelen zouden terugkeren in de maatschappij.⁵

Ten slotte werd het register beschouwd als een belangrijk controlemiddel om onwettige en onterechte detentie te allen tijde te voorkomen, nu de directeur door de registerplicht telkens zou worden gedwongen zich rekenschap te geven van de vraag wie hij vasthield en op welke grond.⁶ Dit doel werd door de Civiele Kamer van de Hoge Raad in een uitspraak van 1 mei 1953 bevestigd.⁷ Een extra controlemiddel daartoe, zo werd reeds in de toelichtende stukken op de *Code d'Instruction Criminelle* beschreven, was het vereiste dat een detentie altijd moet kunnen worden gerechtvaardigd door een bevel tot gevangenneming of vonnis, gewezen voorafgaande aan de detentie.⁸

Om de voorgaande uitgangspunten, (die kunnen worden aangemerkt als

1. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 243-244.

2. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 244.

3. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 244.

4. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, table alphabétique et raisonnée, p. 32. Zie ook J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 244.

5. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 246-247.

6. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 248.

7. HR 1 mei 1953, NJ 1953/555 (m.nt. D.I.V.), p. 899: 'Dat het voorschrift van art 568 Sv, volgens hetwelk de rechter of de ambtenaar wiens beslissing ten uitvoer wordt gelegd, en de dagtekening van die beslissing in het daar bedoelde register vermeld moet worden, dient om de opnemning van personen, te wier aanzien geen de opnemning wettigende beslissing bestaat, tegen te gaan en de controle omtrent de wettigheid der opnemning van de in het gesticht gedetineerde personen te vergemakkelijken.'

8. J.B. Garnéry, *Code d'instruction criminelle, suivi des motifs exposés par les Conseillers d'État, et des rapports faits par la Commission de Législation du Corps Législatif, sur chacune des lois qui composent le code*, Paris: Libraire Rue de Seine 1809, p. 260.

specifieke uitwerkingen van de algemene grondslag van het richtige beheer en) die tegenwoordig ook wel in de Penitentiaire beginselenwet zijn opgenomen,¹ in praktijk te kunnen realiseren, moet adequate informatie over de persoon die van zijn vrijheid wordt ontnomen reeds bij opneming als bedoeld in artikel 568 lid 1 worden ingeschreven. Hiertoe dient het register.

Naast de bovenomschreven doelen zijn in de loop van de jaren ook enkele nieuwe, specifieke doelen van de registerplicht van art. 567 geformuleerd, die te vinden zijn in de privacyreglementen bij registratiesystemen TULP en het inmiddels in onbruik geraakte MITRA. Zo heeft de registratie tegenwoordig tevens als doel de ondersteuning, instandhouding en bevordering van de kwaliteit van de bejegening en zorg van de in de inrichting opgenomen personen; het verschaffen van gegevens ten behoeve van een optimale benutting van de beschikbare celcapaciteit; het ondersteunen van de administratieve procedures ten dienste van een doelmatige selectie, oproeping en plaatsing van gedetineerden; het verschaffen van informatie aan het ministerie van Veiligheid en Justitie en diens afdelingen ten behoeve van de vaststelling en prognose van het aantal cellen dat voor tenuitvoerlegging van vonnissen en arresten beschikbaar moet worden gesteld; en het verschaffen van managementinformatie aan de functioneel systeembeheerder van de inrichting.²

4 Oorsprong en betekenis van begrippen gebruikt in art. 567

De 'hoofden'

4.1 In de Franse, Napoleontische versie van art. 567 werd nog niet gesproken over het Franse equivalent van 'hoofden', maar over *les gardiens*. Later werd dit naar het Nederlands vertaald als 'de cipiers'. Hoewel het woord 'cipier' tegenwoordig wordt vertaald als 'gevangenisbewaarder', hetgeen zou suggereren dat de registerplicht aanvankelijk was toebedeeld aan een lagere autoriteit dan de huidige registerautoriteiten ('de hoofden'), is niets minder waar. Uit het schriftelijke verslag van beraadslagingen van de Tweede Kamer van 27 oktober 1885 kan namelijk worden afgeleid dat de registerplicht aanvankelijk was toebedeeld aan de hoofden van de huizen van bewaring, aangeduid als 'cipiers'.³ Met de hierop volgende wetwijziging,⁴ waarin de term 'cipiers' in art. 567 werd vervangen door 'hoofden', was dan ook geen 'verschuiving' van de verantwoordelijkheid voor de registers beoogd, maar deze wijziging was louter ingegeven door het feit dat een meer algemene bewoording wenselijk was, omdat de registerplicht niet alleen van kracht was – en is – in de huizen van bewaring, maar ook in andere penitentiaire inrichtingen.⁵ Hierbij moet overigens de kanttekening worden geplaatst dat in eerste instantie, in plaats van de tegenwoordige bewoordingen, de frase 'de kommandanten, de direc-

1. Zie in dit kader bijvoorbeeld art. 11 Pbw: mannelijke en vrouwelijke gedetineerden worden gescheiden ondergebracht.

2. Artikel 2 Privacyreglement TULP; artikel 2 Privacyreglement MITRA. De grondslag van deze regeling is overigens vervallen (Wet persoonsregistraties) bij de Wet van juli 2000, Stb. 302. Deze wet is vervangen door de Wet bescherming persoonsgegevens. Hieraan is ook het hoofd van een penitentiaire inrichting gebonden.

3. H.J. Smidt, *Wetboek van Strafvordering met de geschiedenis der wijzigingen daarin gebracht bij de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: Volledige verzameling van ontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz., II*, Haarlem: Tjeenk Willink 1887, p. 175.

4. H.J. Smidt, *Wetboek van Strafvordering met de geschiedenis der wijzigingen daarin gebracht bij de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: Volledige verzameling van ontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz., II*, Haarlem: Tjeenk Willink 1887, p. 174.

5. Zie in dit kader ook aant. 4.2.1.

Art. 567

teurs of de andere hoofden' was voorgesteld ter vervanging van de oude term 'cipiers'. Hier is later echter van afgezien, nu de terminologie 'hoofden' beter aansluit bij de op art. 567 volgende artikelen, waarin werd gesproken van 'hoofd van gevangenis' of 'hoofd van gesticht'.¹ We mogen er wel van uitgaan dat het specifiek deze toenmalige ho(o)g(st)e functionarissen in het penitentiare recht zouden zijn die als subject van de registerplicht zouden moeten gelden.

De verantwoordelijkheid van de hoofden voor de registers van de inrichtingen vindt onder meer uitdrukking in hun in art. 569 lid 2 vervatte plicht de inschrijving en bepaalde (andere) aantekeningen in het register te ondertekenen. Dit is ook de insteek van artikelen 369 en 464 Sr, waarin straf is gesteld op het niet voldoen door het hoofd aan de registerplicht van art. 567. Hoewel het niet-ondertekenen als zodanig niet expliciet bestanddeel is van art. 464 Sr, omvat deze strafbepaling onzes inziens wel degelijk de in art. 569 lid 2 Sv bedoelde ondertekening.²

Tegenwoordig worden de registers niet meer zoals vroeger op papier bijgehouden en is hierin voor de 'hoofden' van de penitentiaire inrichtingen feitelijk geen rol meer. In de moderne digitale registratieprogramma's is geen plaats meer voor een echte handtekening, zoals voorgeschreven in art. 569 lid 2. Daarmee lijkt art. 569 lid 2 Sv gaandeweg verworden tot een dode letter.³ Voor art. 567 betekent dit tevens dat de ooit prominente rol van de hoofden ten aanzien van de registerplicht tegenwoordig feitelijk nog maar weinig inhoudt. Deze feitelijke stand van zaken laat de uit art. 567, respectievelijk artt. 369 en 464 Sr voortvloeiende verantwoordelijkheid van de hoofden voor de registers overigens onverlet.

Gevangenen, tuchtcholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd

4.2 Volgens art. 567 is de registerplicht van toepassing op de hoofden van 'gevangenen, tuchtcholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd'. De vraag rijst welke instituties hier worden bedoeld. Welke inrichtingen dienen uitvoering te geven aan art. 567-571?

Gevangenen

4.2.1 Gezien de gedateerde termen die nog in art. 567 worden gehanteerd – wij denken met name aan het hieronder te bespreken 'tuchtcholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd' – behoeft onzes inziens ook de term 'gevangenen' in art. 567 nadere uitleg. Zoals blijkt uit de memorie van toelichting bij (het toenmalige wetsvoorstel dat leidde tot) de Beginselenwet gevangeniswezen, vielen onder de term 'gevangenen' vroeger ook de huizen van bewaring en de zogenoemde 'passantenhuizen'.⁴ Uit de wet

1. H.J. Smidt, *Wetboek van Strafvordering met de geschiedenis der wijzigingen daarin gebracht bij de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: Volledige verzameling van ontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz., II*, Haarlem: Tjeenk Willink 1887, p. 175.

2. Art. 464 Sr stelt strafbaar, voor zover hier van belang, het hoofd van een gesticht, bestemd tot het opsluiten van veroordeelden, die nalaat van de opnemings en van het bevel of de uitspraak op grond waarvan zij geschiedt, in zijn registers de vereiste inschrijving te doen. Van een volwaardige, 'vereiste', inschrijving is ons inziens eerst sprake indien het een inschrijving betreft die voldoet aan de eisen die het Wetboek van Strafvordering daaraan stelt in art. 567-569.

3. M.J.M. Verpalen, commentaar op artikel 567 Sv [registerplicht] in: C.P.M. Cleiren, J.H. Crijns & M.J.M. Verpalen, *Tekst & Commentaar Strafvordering*, Deventer: Kluwer 2013.

4. *Kamerstukken II* 1948/49, 1189, nr. 3, p. 7.

noch de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de wetgever met het ruime bereik van deze terminologie heeft willen breken. Ook in praktisch opzicht zou een andersluidende opvatting bezwaarlijk denkbaar zijn. Voor de huizen van bewaring gaan wij er dientengevolge van uit dat deze ook thans nog onderhevig zijn aan de registerplicht van artikel 567 Sv. Het fenomeen passantenhuizen, de inrichtingen die waren bedoeld voor verblijf van doortrekkende gevangenen en personen die onder 'verzekerde bewaring' werden vervoerd,¹ kennen wij echter tegenwoordig niet meer.

Hoewel inrichtingen voor stelselmatige daders strikt genomen niet ressorteren onder de noemer 'gevangenen' als subject van de registerplicht, ligt art. 567 wel degelijk aan de feitelijke registratiepraktijk in die inrichtingen ten grondslag.² Alle ISD-afdelingen die wij kennen, maken namelijk deel uit van overkoepelende penitentiaire inrichtingen, welke tevens de bestemmingen gevangenis of huis van bewaring dragen. In sommige gevallen komt het zelfs voor dat een beperkt aantal ISD-ers verblijft op een reguliere gevangenisafdeling.³ Het is dientengevolge onze indruk dat aan de registerplicht die rust op de hoofden van deze penitentiaire inrichtingen, ook uitvoering wordt gegeven als het gaat om de afdelingen voor stelselmatige daders. Dit neemt echter niet weg dat een concrete wettelijke basis voor de registraties in de ISD-inrichtingen ontbreekt.

Tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd
4.2.2 Hoewel het begrip 'tuchtscholen' nog altijd in art. 567 is opgenomen, zijn deze instituties al sinds 1995 definitief niet meer in gebruik.⁴ Hetzelfde geldt voor de 'inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd'. De straf van arrest was een strafvorm die tussen de vier en veertien dagen kon duren en alleen door de kinderrechtster kon worden opgelegd.⁵ Sinds de Wet herziening van het strafrecht voor jeugdigen⁶ echter, zijn verschillende jeugdstaffen en -maatregelen herzien en vervallen met als doel een vereenvoudigd en moderner kinderstrafrecht. Een van de gevolgen daarvan was de vervanging van de toentertijd bestaande vrijheidsbenemende straffen van plaatsing in een tuchtschool en de straf van arrest door één vrijheidsbenemende straf, te weten de jeugddetentie.⁷ Een en ander betekende overigens niet dat ook de privaatrechtelijke plaatsing in een tuchtschool werd afgeschaft,⁸ maar dat is in dit kader niet bij uitstek relevant.

Het voorgaande moet tot de conclusie leiden dat, hoewel art. 567 nog altijd spreekt van 'tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd', het tegenwoordig de (hoofden van de) inrichtingen voor jeugddetentie⁹ zijn die onderhevig zijn aan de registerplicht.

1. *Kamerstukken II* 1882/83, 45, nr. 9, p. 23.

2. Naast een registratiepraktijk overeenkomstig art. 567, wordt in ISD-inrichtingen ook meer gedetailleerde, behandelingspecifieke informatie geregistreerd. De wettelijke basis hiervan ligt besloten in artikel 18a Pbw.

3. Inspectie Veiligheid en Justitie, rapport: *De uitvoering van de isd-maatregel*, Ministerie van Veiligheid en Justitie 2013, p. 43.

4. *Stb.* 1995, 357.

5. *Kamerstukken II* 1960/61, 59e vergadering van donderdag 2 april 1961 inzake herziening van het kinderstrafrecht en het kinderstrafprocesrecht, enz., deel II, p. 2687.

6. *Stb.* 1994, 528.

7. *Kamerstukken II* 1989/90, 21327, nr. 3, p. 6.

8. *Kamerstukken II* 1992/93, 21327, nr. 14, p. 18.

9. Vgl. art. 77h lid 1 sub a Sr.

Art. 567

Geen registerplicht

4.3 De registerplicht van art. 567 geldt als zodanig niet voor de 'hoofden' van politiecellen¹ hoewel hier – zo blijkt uit art. 15a Pbw – wel degelijk vrijheidsstraffen of vrijheidsbenemende maatregelen kunnen worden geëxecuteerd voor een periode van maximaal tien dagen.²

Voorts zijn particuliere instellingen, waar vrijheidsbenemende jeugdsancities en maatregelen die aan volwassenen worden opgelegd ook ten uitvoer kunnen worden gelegd, evenmin onderhevig aan de registerplicht als bedoeld in art. 567. In dergelijke inrichtingen wordt veelal een eigen model gehanteerd.³

Limitatieve opsomming

4.4 De opsomming van inrichtingen die op grond van art. 567 onderhevig zijn aan de registerplicht, is limitatief. Steun voor dit standpunt vinden wij in de wetsgeschiedenis. De redactie van art. 567 Sv en zijn rechtsvoorgangers is een aantal malen summier gewijzigd. In 1808 waren *les maisons d'arrêt, les maisons de justice et les prisons* onderhevig aan de registerplicht.⁴ In het latere Nederlandse Wetboek van Strafvordering van 1886 werden *gevangenen* en *rijkswerkinrichtingen* aangemerkt als instanties die de registerplicht moesten toepassen⁵ en tegenwoordig lezen we *gevangenen, tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd* in art. 567 Sv. Indien reeds van aanvang sprake zou zijn geweest van een niet-limitatieve opsomming van instituties die de registerplicht moesten toepassen (binnen het bredere verband van instituties waar vrijheidsontnemende straffen kunnen worden ten uitvoer gelegd), zou de redactie van art. 567 Sv niet meermaals in evengenoemde zin behoeven te zijn gewijzigd en zouden de instituties waarvan de hoofden verplicht zijn uitvoering te geven aan de registerplicht in meer algemene bewoordingen kunnen zijn aangeduid. Wij stellen ons daarom op het standpunt dat de hoofden van instituties die niet zijn aan te merken als 'gevangenen, tuchtscholen, inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd', niet onderworpen zijn aan het regime van art. 567 Sv.

De constatering dat we hier te maken hebben met een limitatieve opsomming roept met name ten aanzien van de vrijheidsbenemende strafrechtelijke maatregelen van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en terbeschikkingstelling vragen op. De inrichtingen waar deze vormen van vrijheidsbeneming ten uitvoer worden gelegd, worden ondanks het feit dat deze wat betreft aard en impact van de vrijheidsbeneming niet onderdoen voor 'gevangenen, tuchtscholen of inrichtingen, waarin de straf van arrest ten uitvoer wordt gelegd' als bedoeld in art. 567, niet specifiek genoemd als subject van de registerplicht. Ook kunnen deze maatregelen niet anderszins worden gerelateerd aan het bepaalde in art. 567. Zo kan niet worden gesteld dat de tbs-instellingen of psychiatrische ziekenhuizen te scharen zijn onder de term 'gevangenen'

1. M.J.M. Verpalen, commentaar op artikel 567 Sv [registerplicht] in: C.P.M. Cleiren, J.H. Crijns & M.J.M. Verpalen, *Tekst & Commentaar Strafvordering*, Deventer: Kluwer 2013.

2. *Kamerstukken II* 2001/02, 28202, nr. 3, p. 1 (MvT), waarin wordt duidelijk gemaakt dat de wettelijke voorziening van art. 15a Pbw een codificatie behelst van reeds bestaand beleid waaraan door de rechtspraak bij gebreke van een wettelijke grondslag een halt is toegevoerd.

3. M.J.M. Verpalen, commentaar op artikel 567 Sv [registerplicht] in: C.P.M. Cleiren, J.H. Crijns & M.J.M. Verpalen, *Tekst & Commentaar Strafvordering*, Deventer: Kluwer 2013.

4. Art. 607 *Code d'Instruction Criminelle* 1808.

5. H.J. Smidt, *Wetboek van Strafvordering met de geschiedenis der wijzigingen daarin gebracht bij de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering: Volledige verzameling van ontwerpen, gewisselde stukken, gevoerde beraadslagingen, enz., II*, Haarlem: Tjeenk Willink 1887, p.174.

zoals gehanteerd in art. 567. Zoals hierboven reeds aangegeven, valt de term 'gevangenis' namelijk uiteen in strafgevangenis, huizen van bewaring en (voorheen ook) passantenhuizen. Een instelling voor psychisch zieke delinquenten treffen we hier niet aan. Onder de noemer 'tuchtscholen en inrichtingen, waarin de straf van arrest wordt ten uitvoer gelegd' kunnen de psychiatrische ziekenhuizen of tbs-klinieken evenmin worden gebracht. De tuchtscholen en inrichtingen voor tenuitvoerlegging van de straf van arrest waren per slot van rekening inrichtingen, speciaal bedoeld voor plaatsing van jeugdigen. Voorts moeten wij concluderen dat ook de rijkswerkinrichtingen, welke in de eerdere versies van het Wetboek van Strafvordering waren opgenomen als subject van de registerplicht, geen interpretatieruimte bieden in de richting van psychiatrische ziekenhuizen of tbs-klinieken.¹ Hoewel de memorie van toelichting bij de Beginselenwet gevangeniswezen suggereert dat de rijkswerkinrichtingen ook wel gezien mogen worden als voorloper van de tbs-klinieken,² is deze veronderstelling onjuist. De rijkswerkinrichtingen waren eerst en vooral bedoeld om zogenoemde 'arbeidsschuwen', zoals dienstweigeraars die hun verplichtingen met betrekking tot de vervangende dienst niet nakwamen of degenen die zich herhaaldelijk schuldig maakten aan openbare dronkenschap, te resocialiseren door een programma gericht op langdurige arbeidsgewening.³

Met het voorgaande wil niet gezegd zijn dat de TBS-instellingen of psychiatrische ziekenhuizen geen enkele vorm van register bijhouden. Zij hebben namelijk eigen registerregelingen of regelingen van vergelijkbare strekking. Voor de psychiatrische ziekenhuizen is een dergelijke regeling te vinden in hoofdstuk VI van de Wet BOPZ, waarin is bepaald welke informatie dient te worden vastgelegd en welke bescheiden dienen te worden overgelegd voor opname en verblijf. Voor de TBS-instellingen geldt artikel 19 Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden, waarin voor de hoofden van deze instellingen de plicht is opgenomen dossiers aan te leggen met daarin gegevens over opname en ontslag van de terbeschikkinggestelde, informatie over de opgelegde maatregel, et cetera.

5 De wijze van registreren

Verleden

5.1 Tot 1976, het jaar waarin het losbladige kaartensysteem werd ingevoerd, werd gewerkt met registerboeken, waarin de gegevens van de gedetineerde, zoals naam, geslacht, signalement, gepleegd strafbaar feit, et cetera,⁴ werden opgenomen. Dit boek moest dan, teneinde vervalsing te voorkomen, door de president van de arrondissementsrechtbank worden getekend op de eerste en in sommige gevallen eveneens op de laatste bladzijde. De overige bladzijden werden door hem gewaarmerkt.⁵

1. Art. 567 (oud), *Stb* 1925, 343, p. 166.

2. *Kamerstukken II* 1948/49, 1189, nr. 3, p. 14.

3. *Kamerstukken II* 1983/84, 18202, nr. 3, p. 5-6.

4. W. Lindemann, 'De inschrijvingsregisters van gedetineerden / gevangenen van 1811 tot 1940', in: G.A.M. van Syngel (red), *Bronnen voor de criminaliteit en strafrechtpleging vanaf 1811 tot heden*, Den Haag: Instituut voor de Nederlandse geschiedenis 2009, p. 136-139.

5. Dit gebruik berustte op artikel 380 van het wetboek van 1838.

Art. 567

Heden

5.2 Tegenwoordig worden de te registreren gegevens digitaal opgeslagen.¹ Hiertoe wordt het geautomatiseerde systeem TULP (Ten UitvoerLegging van de vrijheidsbeperkende maatregelen en straffen in Penitentiare inrichtingen) gebruikt.² Als gevolg van deze automatisering wordt tegenwoordig niet meer met 'stukken' gewerkt, maar zijn de gegevens van de gedetineerden digitaal beschikbaar. Het verdient daarbij opmerking dat in dit kader met 'modulen' wordt gewerkt: waar alleen de directeur kan beschikken over alle omtrent een gedetineerde opgeslagen informatie, krijgen anderen slechts die delen van de beschikbare informatie te zien, die bijdragen aan de uitoefening van hun beroep.³

Hoewel TULP de registerplicht van art. 567 moet vervullen, is dit programma niet volledig op de wettelijk verankerde registerplicht afgestemd. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat binnen het programma geen plaats is voor de handtekening van de directeur zoals art. 569 lid 2 voorschrijft.

Daarnaast worden in dit programma meer gegevens opgenomen dan de wettelijke registerplicht strikt genomen voorschrijft. Behalve de verplicht te registreren naam; beroep; geboorteplaats; woon- of verblijfplaats (art. 568 lid 1); de rechter of ambtenaar wiens beslissing ten uitvoer wordt gelegd; dagtekening van de beslissing; dag en uur van opneming; ogenblik van aanvang vrijheidsbeneming; en de duur van de straf (art. 568 lid 2), zijn er namelijk ook nog een tweede en een derde categorie gegevens aan te wijzen die in de registers worden opgenomen. De tweede categorie gegevens die worden geregistreerd betreft gegevens die slechts de gedetineerde kan verstrekken, en wel in zijn eigen belang. Het gaat dan om voedingswensen, levensovertuiging, contactpersonen, etc. De derde categorie gegevens betreft gegevens van bijzondere aard in die zin dat deze de gedetineerde 'achtervolgen' gedurende het gehele detentietraject. De reden hiervoor is dat deze gegevens van groot belang zijn voor zowel de bejegening van de gedetineerde als voor de selectie van een geschikte penitentiare inrichting. We hebben het dan over gegevens als gemeengevaar, vluchtgevaar, gevaar van bevrijding en psychosociale gegevens.

Ten aanzien van de gegevens die kunnen worden getypeerd als behorende tot de tweede of derde categorie, moet overigens niet uit het oog verloren worden dat opneming ervan in het register slechts toelaatbaar is indien één van de uitzonderingen op het verbod om bepaalde persoonsgegevens te verwerken zoals vervat in art. 17-24 Wet bescherming persoonsgegevens, van toepassing is en de registratie ervan te verenigen is met het doel van de registerplicht van art. 567 (zie ook aant. 3.2).

Toekomst

5.3 Hoewel de registerplicht van art. 567 nog altijd wordt vervuld door middel van het programma TULP, zou hier op korte termijn verandering in kunnen

1. M.J.M. Verpalen, commentaar op artikel 567 Sv [registerplicht] in: C.P.M. Cleiren, J.H. Crijns & M.J.M. Verpalen, *Tekst & Commentaar Strafvordering*, Deventer: Kluwer 2013.

2. Hoewel de verschillende PI's van de Justitiële Informatiedienst hun eigen programma's (TULP) mogen behouden, faciliteert de justitiële informatiedienst de uitwisseling van gegevens. Hiervoor gebruiken zij het programma VIP dat is gekoppeld aan TULP, de GBA, etc. Zo kunnen persoonsgegevens worden vergeleken. Zie in dit kader Ph.M. Langbroek & M. Tjaden, 'ICT in de strafrechtssketen', *Proces* 2008/1, p. 2-8, i.h.b. p. 5-7.

3. M.J.M. Verpalen, commentaar op artikel 567 Sv [registerplicht] in: C.P.M. Cleiren, J.H. Crijns & M.J.M. Verpalen, *Tekst & Commentaar Strafvordering*, Deventer: Kluwer 2013.

komen.¹ Zoals uit de memorie van toelichting bij het conceptwetsvoorstel tot herziening van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen blijkt, zou het AICE (Administratie- en InformatieCentrum Executieketen, gestart per 13 januari 2014) vanaf januari 2014 stapsgewijs de registratie van de penitentiaire inrichtingen moeten overnemen, hetgeen met zich zou kunnen brengen dat TULP in onbruik zal raken. Bij het AICE zullen de administratieve taken in de tenuitvoerlegging worden gecentraliseerd. Het AICE heeft als taak de met de tenuitvoerlegging belaste ketenpartners te informeren over alle ten uitvoer te leggen strafrechtelijke beslissingen en daartoe wordt de noodzakelijke informatie aan elke speler in de keten op maat, tijdig en juist beschikbaar gesteld. Op deze manier wordt de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen overzichtelijker en dientengevolge zullen wettelijke termijnen en andere voorschriften beter nageleefd kunnen worden, zo is de gedachte.²

Ontwikkeling

5.4 Het registerboek en het losbladige kaartensysteem bestonden aanvankelijk slechts in fysieke vorm en bevonden zich binnen de muren van de penitentiaire inrichting. Toen men in 1983 met MITRA (Management Informatie systeem sTrAfrechtstoepassing)³ en later met TULP op digitale wijze ging registreren, werden de registergegevens niet langer in fysieke vorm bijgehouden. Het lokale karakter van het bijgehouden register is echter wel altijd in stand gebleven, nu het register in TULP ter plekke in de penitentiaire inrichtingen wordt bijgehouden. Het is de directeur die, zoals de wet voorschrijft, nog altijd aan het hoofd van het register staat.

Een en ander zal, mede door het onlangs opgerichte AICE, in de nabije toekomst nog verder worden gemoderniseerd. De praktijk zal als gevolg hiervan, nog meer dan met TULP reeds het geval is, gaan afwijken van de wettekst. Er is geen plaats meer voor een handtekening van het hoofd van het gesticht als bedoeld in art. 569 lid 2, er worden meer en ‘persoonlijkere’ gegevens geregistreerd dan door de wetgever was voorzien toen hij art. 568 opstelde en de registerplicht als geheel zal vermoedelijk aan de macht van het hoofd van het gesticht worden onttrokken nu het register naar verwachting niet meer lokaal zal worden bijgehouden, maar dit op gecentraliseerde wijze door het AICE zal geschieden.

Waar het bij te houden register aanvankelijk was bedoeld als ‘lokaal bijgehouden, fysiek object’, zien we dit verschuiven naar een register als ‘digitaal object’ dat geen fysieke vorm meer kent. Terwijl de registratiepraktijk dus de meer algemene digitaliseringsgolf volgt die zich op de meest uiteenlopende gebieden aftekent, is de wet goeddeels onveranderd gebleven, hetgeen tot op zekere hoogte een discrepantie doet ontstaan tussen de normering en de praktijk. Maar ook daarin lijkt verandering te komen: zie aantekening 6.

1. E-mailwisseling juli 2014 tussen verschillende penitentiaire inrichtingen en de auteurs van deze commentaar.

2. Mvt Conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met een herziening van de wettelijke regeling van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen (Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen), Consultatieversie: 4 november 2013, p. 14.

3. P. Langbroek & M. Tjaden, ‘ICT in de strafrechtsketen’, *Proces* 2008/1, p. 3.

Art. 567

6 Toekomstig recht

Vervanging van art. 567

6.1 Op 1 november 2013 heeft het ministerie van Veiligheid en Justitie een conceptwetsvoorstel gepubliceerd dat strekt tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enkele andere wetten in verband met een herziening van de wettelijke regeling van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen. In art. 6:1:10 van dit conceptwetsvoorstel wordt een nieuwe regeling gepresenteerd, die het huidige art. 567, 568 en 572a Sv zou moeten vervangen:¹

Art. 6:1:10 – vorderen en uitwisselen gegevens; registratie

1. Onze minister kan van een ieder vorderen de inlichtingen te verstrekken die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de tenuitvoerlegging van een vonnis, een arrest of een strafbeschikking. Artikel 96a, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Ten behoeve van de tenuitvoerlegging worden persoonsgegevens verwerkt en verstrekt aan de personen en instanties die met de tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke beslissing zijn belast. Onze Minister is de verantwoordelijke voor deze verwerkingen.

Hoewel in het voorgestelde artikel 6:1:10 lid 2 (nieuw) Sv geen expliciete registerplicht is vervat, zal de registerplicht als zodanig niet ophouden te bestaan. In de Memorie van Toelichting bij het conceptwetsvoorstel wordt in de artikelsgewijze toelichting verwezen naar ‘de bijgehouden registers’ waar het gaat om art. 6:1:10.² Wij leiden daaruit af dat ook onder het voorgestelde wettelijke regime een registerplicht van kracht zal blijven, zij het dat deze niet meer separaat en expliciet zal zijn gecodificeerd. Daarbij moet worden opgemerkt dat, nu in de concept-Memorie van Toelichting hierover niet wordt gerept, het vooralsnog niet duidelijk is hoe de registerplicht van het beoogde art. 6:1:10 in praktijk invulling zal krijgen. In hoeverre het huidige regime onder deze nieuwe bepaling zal worden voortgezet, is dientengevolge nog niet met zekerheid te zeggen.

Niettemin verwachten wij dat, nu in deze nieuwe bepaling in algemene bewoordingen wordt gesproken over ‘de tenuitvoerlegging van een vonnis, een arrest of een strafbeschikking’, onder deze noemer ook zal vallen de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbenemende ISD-maatregel. Dit zou de theoretische leemte van de vooralsnog ontbrekende expliciete wettelijke basis voor de registraties binnen de ISD-instellingen kunnen opvullen. Hetzelfde geldt overigens voor de psychiatrische ziekenhuizen en de tbs-instellingen, zij het dat ten behoeve van die instellingen reeds bijzondere regelgeving van kracht is.

Instellingen

6.2 In de iets nabijere toekomst, bij de inwerkingtreding van de Wet forensische zorg, zal het woord ‘instellingen’ vermoedelijk aan art. 567 Sv worden toegevoegd.³ Het gaat dan, zo wordt aangegeven in artikel 1.1 lid 1 sub f van dit

1. Mvt Conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met een herziening van de wettelijke regeling van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen (Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen), Consultatieversie: 4 november 2013, p. 14.

2. Mvt Conceptwetsvoorstel tot Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten in verband met een herziening van de wettelijke regeling van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen (Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen), Consultatieversie: 4 november 2013, p. 64.

3. *Kamerstukken I* 2012/13, 32398, D, p. 2. Zie ook *Kamerstukken II* 2009/10, 32398, nr. 2, p. 11-12.

Art. 567

wetsvoorstel, om door de minister van Veiligheid en Justitie aangewezen organisatorische verbanden die strekken tot de verlening van forensische zorg. Blijkens lid 2 gaat het hier dan onder andere om die instellingen, waarvan wij hierboven constateerden dat zij geen subject van art. 567 zijn: de TBS-instellingen, de inrichtingen voor stelselmatige daders en de psychiatrische ziekenhuizen.¹

---

1. Zie <http://www.forensischezorg.nl/balans-tussen-straft-cn-zorg/zonder-zorgtitel-geen-forensische-zorg>.

